

Seminář „Analýza proticovidových opatření“ v Poslanecké sněmovně – sekce právnická

SMIS smis-lab.cz/2024/07/16/seminar-analyza-proticovidovych-opatreni-v-poslanecke-snemovne-sekce-pravnicka

16. 7. 2024

Zuzana Krátká

Závěrečný třetí díl přednášek z Poslanecké sněmovny obsahuje dvě prezentace s právní tematikou. Seminář proběhl 3. června 2024 v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky pod záštitou MUDr. Vladimíra Zlínského. Lékař **MUDr. Vladimír Čížek** ve své přednášce zhodnotil výsledný návrh Mezinárodní zdravotnické smlouvy, která byla přijata na shromáždění Světové zdravotnické organizace v Ženevě. Tématem přednášky právníka **JUDr. Tomáše Nielsena** byl návrat do doby covidové a doklady o nerespektování právního systému v České republice v době pandemie.

Videozáznamy přednášek jsou k dispozici na webu Nadačního fondu Svědomí národa. Na stránkách SMIS jsou ještě videa doplněny o stručné obsahy a powerpointové prezentace.

První část přednášek se zdravotnickou tematikou najdete [zde](#) a druhou část [zde](#).

[Vladimír Čížek](#) – **Pandemická smlouva WHO a IHR – ďábel se skrývá v detailu**

Powerpointová prezentace: <https://1url.cz/q1wvG> obsahuje detailní informace k jednotlivým bodům...

„Pandemická smlouva a zejména IHR mají v sobě skryté nebezpečné nástroje, které mohou dát neomezenou moc marxistovi v čele WHO. Jednání WHA se sice podle posledních zpráv zadrhla. V textu je stále příliš mnoho vět, na nichž není shoda, nicméně další kolo je naplánováno už na září 2024. A oni se jednoho dne dohodnou. Naše nynější vláda dala české delegaci v podstatě bianco šek ke schválení. Je proto nutno jen doufat, že z příštích

voleb vzejde vláda, která od pandemické dohody a IHR ustoupí, nebo že tyto dohody neprojdou schválením českého parlamentu a senátu.,,

Watch Video At: https://youtu.be/Sq1F_yNFQj4

Dva důležité dokumenty – Mezinárodní zdravotní předpisy (IHR) a Pandemická smlouva – byly od 27.5.2024 projednávány na půdě WHO. Českou skupinu odborníků vedl vrchní ředitel pro legislativu a právo ministerstva zdravotnictví Radek Polícar. Úkolem české delegace bylo nic nerozporovat (s výjimkou eventuálního placení poplatků) a znění dokumentů za ČR přijmout.

IHR se na první pohled jeví jako zajímavý text o nutnosti spolupráce států v případě epidemií, při podrobnějším prostudování však skrývá mnohá úskalí. Poslední verze IHR pochází z dubna 2024. Jednotlivé body, u kterých docházelo k významným změnám, jsou podrobně popsány v přednášce. Oproti předchozí revizi dokumentu (v níž byla řada neakceptovatelných formulací, vůči nimž se zvedla vlna odporu z mnoha států) nakonec zůstávají doporučení nezávazná, berou se v úvahu názory dotčeného státu. Přesto konečné rozhodnutí (např. o vyhlášení pandemie) činí ředitel WHO. Ten bohužel může jednat

nejen na doporučení odborníků, ale i z vlastní vůle (proti doporučení), jak se ukázalo v případě vyhlášení epidemie opičích neštovic v loňském roce.

Za rizikové můžeme považovat znění článku 18, podle kterého je možné vyžadovat lékařské vyšetření, očkování, uvalení karantény na postiženou i podezřelou osobu. Článek 23 pak umožňuje nařízení vyšetření cestující osoby. A také, pokud dojde k „bezprostřednímu ohrožení veřejného zdraví“ (které není přesně definováno), může smluvní stát přinutit cestujícího, aby se podrobil lékařskému vyšetření, očkování či profylaxi a může cestujícího umístit do karantény či pod dohled zdravotních úřadů – to vše i bez jeho souhlasu. Článek 36 popisuje používání očkovacího certifikátu pro cesty do zahraničí. Tento bod nechala do IHR vložit Česká republika, která navrhovala digitální podobu certifikátu. Zatím je v něm zvažováno pouze očkování proti žluté zimnici, přesto se kritici smlouvy obávají možnosti zneužití pro očkování proti covidu či ptačí chřipce. Významně kritizovaná část věnovaná boji proti dezinformacím a zavedení cenzury je sice nyní v hlavním textu vynechána, ale nachází se v příloze.

Smlouva IHR byla členskými státy přijata, ale je možné ji odmítnout, pokud s ní daný stát nesouhlasí. V mnoha zemích se ozývají hlasy proti ní i proti Pandemické smlouvě, která zatím schválena nebyla. Oba dokumenty mohou vést ke zneužívání moci, omezování práv obyvatel suverénních států, opětovnému „vytestování epidemií“ a podporování zájmů farmabyznysu.

Tomáš Nielsen – **Selhání soudní ochrany proti nezákonnosti v době covidu**

„Během covidu jsme podali desítky žalob, trestních oznámení, vyzývali jsme zástupce vlády k jednání. Jedním z cílů bylo i to, získat zkušenosti o tom, v čem selhává soudní ochrana a co je třeba změnit. Pokud nějaké téma patří na půdu zákonodárce, je to téma posilování ochrany demokratického právního státu. A i když o to v

tuto chvíli evidentně není ze strany vlády zájem, věřím, že i dnes je ve sněmovně řada těch, pro které je ochrana svobody a práv lidí, zejména dětí, zásadním úkolem. Musí ale vědět, jak to, o čem čtou v médiích a o čem jim vyprávějí jejich poradci, funguje ve skutečnosti. Protože realita je podle mě ještě horší, než si většina lidí myslí. Naše praktické zkušenosti ze soudních síní by mohly být pro mnoho zákonodárců inspirací. A mohu zaručit, že jsme připraveni jim v nápravě situace po odborné stránce i dále pomáhat.“

Powerpointová prezentace: <https://1url.cz/e1wvR>

Watch Video At: https://youtu.be/QV_56vx3dCU

Cílem mé prezentace je ukázat na našich praktických zkušenostech a konkrétního příkladech, jak v posledních letech selhává soudní ochrana práv člověka proti zneužívání státní moci. Začnu shrnutím – jak víme, podle Nejvyššího správního soudu bylo více než 70 mimořádných opatření nezákonných. Ovšem přes 50 z nich soud nestihl včas zrušit, pouze je formálně za nezákonná označil. Taková soudní ochrana nemůže být vnímána jako účinná. NSS například v polovině října 2021 došel k závěru, že testování dětí na letních táborech bylo nezákonné. Jak moc to dětem pomohlo?

Současná vláda a zákonodárci sice deklarují zájem chránit lidská práva a svobody, ale ve skutečnosti pracují na novelizaci zákonů tak, aby to, co soudy považovaly v minulosti za nezákonné, v budoucnu zákonné bylo. Politici se nesnaží se o to, aby byla více ochráněna práva osob, které se opatřeními cítí ohrožené a aby vymahatelnost práva byla rychlejší. Dělají vše proto, aby se základní práva mohla omezovat a aby se lidem vzala i poslední možnost soudní ochrany.

Je dobré si připomenout základní právní úpravu, o kterou by se soudy měly opírat. Listina základních práv a svobod v čl. 1 uvádí, že „základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.“ V čl. 4 pak říká, že „povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“ A dále, že „omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro jaké byla stanovena. Každý má právo na svou ochranu.“ Během covidové doby jsme byli opakovaně svědky toho, kdy právě tyto základní principy byly opakovaně porušovány. A kdy ani Nejvyšší správní soud ani Ústavní soud nebyly ochotny přezkoumat opatření Ministerstva zdravotnictví po věcné stránce, kdy zcela ignorovaly námi opakovaně navrhované argumenty opřené o mezinárodní studie či o výsledky odborníků v oblasti imunologie, virologie apod.

Mám-li shrnout naše hlavní závěry, pak platí, že:

Nejvyšší správní soud nikdy neřešil, zda v době vydání mimořádných opatření byly splněny podmínky pro jeho vyhlášení – i když pro vyhlášení opatření je nutné splnit zákonem stanovené podmínky, soud se nikdy jejich splněním nezabýval. Rozhodoval na základě tzv. „notoriety“, tedy věci obecně známé, kterou není třeba dokazovat, a to v otázkách rizik onemocnění covid, zaplněnosti nemocnic, rozšíření viru apod. Ačkoliv jsme opakovaně navrhovali důkazy, které prokazovaly nepravdivost vládní doktríny. A ačkoliv nám i současnost postupně dává ve všem, co jsme tvrdili, za pravdu.

I když i nižší soudy v různých sporech ohledně práva dětí na vzdělání argumentovaly tím, že mimořádná opatření ohledně testování dětí ve školách přezkoumal Nejvyšší správní soud a shledal je v pořádku, pravdou je že NSS nikdy neřešil účinnost plošného testování dětí ve školách. Opět se pouze opíral o tzv. „notorietu“, ačkoliv jsme uváděli řadu argumentů o tom, že tento postup (jakož i další omezení práv dětí) je nezákonný, neúčinný a ve svých důsledcích může být spíše pro děti škodlivý. I to nám, bohužel, současnost potvrzuje.

Nejvyšší správní soud nekriticky přebíral argumentaci MZ, opřenu o bezvýznamné zahraniční články. Nikdy se nezabýval naší argumentací s tím, že není v jeho kompetenci věcně polemizovat o tom, co tvrdí MZ. Tím fakticky znemožnil jakoukoliv obranu lidských práv proti zneužívání ze strany státní moci.

Nejvyšší správní soud ignoroval jednu ze základních zásad soudního řízení, a to zásadu rovnosti stran. Svým opakovaným procesním postupem zcela zjevně zvýhodňoval MZ, coby odpůrce, na úkor fyzických i právnických osob, coby navrhovatelů.

Za zcela absurdní lze považovat například závěry Nejvyššího správního soudu o tom, že „pokud není mimořádné opatření zjevně iracionální, tak je zákonné“. To je výklad, který je zcela v rozporu s tzv. ústavním principem proporcionality, jakož i již citovaným čl. 4 odst. 4 Listiny.

NSS nikdy ani nezkoumal, zda byly splněny zákonné podmínky pro vydání mimořádných opatření, tedy podmínky pandemie. Ta byla v ČR vyhlášena v březnu 2020 a od té doby trvala bez ohledu na aktuální vývoj. Pokud v lednu 2021 byla epidemie v ČR, pak ale v září 2021 už bylo hospitalizovaných osob významně méně a Ministerstvo zdravotnictví by pro uplatnění mimořádných opatření mělo prokázat, že je k nim stále důvod, což se nestalo.

Bohužel, pomoc neposkytl ani Ústavní soud. Ten všechny naše ústavní stížnosti odmítl řešit. A to v zásadě s jedním argumentem: „I kdyby nakonec měla stěžovatelka pravdu, nejde o natolik „extrémní rozpor mezi zjištěným skutkovým stavem a vyvozenými skutkovými či právními závěry“, aby byl dán důvod k zahájení řízení o ochraně ústavních práv stěžovatelky.“ Přestože jsme namítali nezákonnost mimořádných opatření, jejichž zásah do Listinou zaručených práv všech lidí, včetně těch nejmenších – našich dětí, byl evidentní.

Podobně postupovaly i orgány činné v trestním řízení. Všechna námi podaná trestní oznámení byla odložena. Včetně oznámení ohledně letňanské polní nemocnice, kde bylo zjevné, že stát za ni vynaložil obrovské náklady, ačkoliv od samého začátku věděl, že nebude mít kapacitu k tomu, ji otevřít a provozovat. Nebo oznámení na prof. Flégra, který se veřejně přiznal k tomu, že úmyslně šířil nadsazené informace o rizicích covidu, aby společnost vystrašil, a tím ochránil, který se tedy dle našeho názoru evidentně přiznal k úmyslnému šíření poplašné zprávy. Nejenže všechna oznámení byla odložena. Obvodní státní zástupce pro Prahu 2 se dokonce o členech našeho právního institutu vyjádřil v jednom ze svých přípisů takto: „Nejhlasitějšími odpůrci očkování jsou právě pravicoví extremisté včetně neonacistů“.

Co z toho pro nás plyne?

- Je nezbytné zrevidovat princip „presumpce správnosti správního aktu“, tedy principu, že správní akty jsou zákonné, dokud soud nerozhodne jinak. Principu, který byl během covidové doby zneužíván. Spolu s tím je nutné zavést přísnou osobní odpovědnosti při zneužití tohoto principu.
- Musíme zrevidovat věcnou příslušnost soudů pro přezkum mimořádných opatření.
- Musíme zavést nové nástroje pro účinnou soudní ochranu před nezákonnými mimořádnými opatřeními i krizovými opatřeními vlády.

- Je naprosto zásadní důsledně prosazovat základní zásadu demokratického právního státu „in dubio pro libertate“, tedy zásadu, že v pochybnostech nelze zavádět regulaci, že v pochybnostech je nezbytné ochránit individuální práva a svobody.
- Považujeme za důležité navíc zpětně zrevidovat postupy soudů, soudců, orgánů činných v trestním řízení a dalších institucí a osob a vyvodit ze závěrů takové revize odpovědnost.